

RAPORT
GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII
O SCHRONISKACH DLA BEZDOMNYCH
ZWIERZĄT

2001 / 2002

Główny Inspektorat Weterynarii
Warszawa, dnia 31 stycznia 2003 r.

Kontrola przeprowadzona przez powiatowych lekarzy weterynarii w polskich schroniskach dla bezdomnych zwierząt w 2002 roku wykazała funkcjonowanie 135* schronisk utrzymujących psy oraz 69** schronisk utrzymujących dodatkowo koty. W stosunku do stanu odnotowanego w raporcie 2000/2001 w analizowanym okresie powstało 11 nowych schronisk (Wykres Nr 1). Ogółem w 2001 roku przyjęto do schronisk 71.921 psów i 14.266 kotów. Dziewięć schronisk odnotowało na koniec 2001 roku stany ponad 400 psów (Tab.1), z czego trzy największe („Na Paluchu”, Celestynów i Józefów) pozostają w łączności z aglomeracją warszawską. Analiza wskazuje na tendencję wzrostu liczby schronisk utrzymujących 100-150 oraz ponad 400 psów.

Tab. 1. Schroniska o obsadzie powyżej 400 psów w 2001r.

miejsowość	Liczba psów na koniec 2001r.
Warszawa	772
Celestynów	730
Józefów	502
Ruda Śl.	498
Kraków	494
Mielec	487
Sosnowiec	477
Łódź	468
Szczecin	457

Rok 2001 był kolejnym okresem, w którym odnotowano wzrost liczby bezdomnych zwierząt. Analiza statystyczna obejmująca lata 1998-2001 wskazuje na tendencję wzrostową tego negatywnego zjawiska (Wykres Nr 2).

W 2001 roku eutanazji poddano prawie 18% psów przyjętych do schronisk, natomiast 46% psów znalazło nowych właścicieli (adopcja), jednak w części schronisk odsetek eutanazji stanowi nadal przewagę nad odsetkiem adopcji. **Do schronisk gdzie uśpiono ponad połowę przyjętych psów należą: Białka k. Iłży 86%,(prowadzący- Urząd Miasta), Augustów 64% (prowadzący Urząd Miasta), Suwałki 59% (prowadzący Urząd Miasta), Elk 53%(prowadzący Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce) oraz Oleśnica 52%.** Sytuacja w wymienionych obiektach pozostaje w sprzeczności z ogólnymi trendami w zakresie eutanazji i adopcji zwierząt w Polsce, **gdzie generalnie obserwuje się spadek liczby eutanazji i wzrost liczby adopcji** (Wykres Nr 3).

Wśród pozytywnych przykładów wysokiego odsetka adopcji psów można wymienić schroniska w:

miejsowość	Liczba adopcji	% adopcji
Skierniewice	61	79%
Wieluń	386	79%
Kędzierzyn-Koźle	280	78%
Sieradz	30	76%

Należy również wymienić schroniska wyróżniające się w liczbie przekazanych do adopcji psów, w takich aglomeracjach jak: Wrocław (1899), Warszawa (1671), Szczecin (1471) i Bydgoszcz (1341).

* analizie poddano 130 schronisk, w związku z brakiem pełnych danych o pozostałych.

** analizie poddano 48 schronisk, które przyjęły powyżej 10 kotów i podały pełne dane.

Upadki psów utrzymały się średnio na poziomie nieco powyżej 6%, jednak siedem schronisk odnotowało upadki wyższe niż 20% (Kielce 30%, Bełchatów 28%, Łódź 26%, Augustów 25%, Racibórz 24%, Myszków 23% i Gorzów Wlkp. 22%). Niebilansujące się dane, co do rocznych stanów zwierząt w schroniskach, wskazują na nieznaną los 1746 psów, wliczając w to ucieczki 279 zwierząt.

W analizowanym okresie (2000-2001) odsetek wysterylizowanych suk utrzymywał się na tym samym poziomie, wzrósł natomiast odsetek wysterylizowanych kotek. 13% psów wydanych do adopcji uprzednio wysterylizowano. Należy sądzić, że na istotne zmniejszenie populacji bezdomnych psów mogłoby wpłynąć sterylizowanie (lub kastracja) wszystkich psów wydawanych ze schronisk do adopcji.

Zdecydowanie lepiej zorganizowano w schroniskach sterylizację kotek albowiem odsetek wysterylizowanych zwierząt stanowi 66% w stosunku do ogólnej liczby kotów przekazanych do adopcji. Dla porównania w roku 2000 wysterylizowano 16,3% kotów oddanych do adopcji.

Schroniska o najwyższym procencie wysterylizowanych psów:

Lp	Miejscowość	Liczba psów (odsetek)
	Charzyno	63 (79%)
	Jędrzejewo	180 (60%)
	Radomsko	94 (43%)
	Biała Podlaska	172 (37%)
	Żywiec	46 (30%)
	Swarzędz	84 (23%)
	Warszawa	737 (22%)
	Iława	50 (20%)
	Brodnica	40 (19%)
	Dzierżoniów	79 (16%)

Podczas kontroli stwierdzono, że szczepienia psów przeciw wścieklźnie objęły 33.059 psów i 3.082 kotów. Liczba szczepień psów przeciw wścieklźnie analizowana w latach 1999-2001 wykazuje tendencję wzrostową (Wykres Nr 4). Inne szczepienia profilaktyczne przeprowadzano w 2001 roku w co drugim schronisku dla psów. Odnotowano tu poprawę o 9%. W przypadku kotów szczepienia profilaktyczne przeciwko najczęściej występującym chorobom prowadzono w ledwie co trzecim schronisku, nie jest więc trudny do wytłumaczenia fakt, że upadki wśród kotów w schroniskach występują trzykrotnie częściej (19%) niż u psów (6%).

Przestrzeganie warunków weterynaryjnych, wynikających z rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w schroniskach dla bezdomnych zwierząt było zróżnicowane w różnych latach. Postęp uzyskano w zakresie wzrostu liczby pomieszczeń na kwarantannę oraz pomieszczeń dla zwierząt chorych. Zdecydowanie poprawiła się higiena boksów. Ponad połowa schronisk posiada program dezynsekcji i deratyzacji. Zmniejszył się odsetek schronisk nieprowadzących ewidencji zwierząt. Nie uzyskano postępu w zakresie liczby pomieszczeń dla suk ze szczeniętami oraz liczby pomieszczeń przystosowanych do zabiegów weterynaryjnych.

Tab. 2. Wymagania strukturalne i organizacyjne w schroniskach w 2002r. (liczba i odsetek przypadków*)

*analizie poddano wszystkie elementy składowe raportów z wizytacji przeprowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii w schroniskach dla bezdomnych zwierząt

Pomieszczenia na kwarantannę -psy	110	85%	Pomieszczenie dla suk ze szczeniętami	92	72%
Pomieszczenia na kwarantannę -koty	34	78,5%	Pomieszczenie dla kotek z kociętami	31	48%
Pomieszczenia dla zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę - psy	107	83%	Piec do spalania zwłok zwierząt lub chłodnia	69	54,5%
Pomieszczenie dla zw. chorych lub podejrzanych o chorobę-koty	36	82%	Pomieszczenie do zabiegów weterynaryjnych lub eutanazji	91	71%
Boksy zapewniające separację zwierząt agresywnych - psy	103	80%	Systematyczne oczyszczanie boksów	117	90%
Boksy zapewniające separację zw. agresywnych - koty	26	66%	Program dezynsekcji i deratyzacji	73	57,5%
Pomieszczenie na karmę/kuchnia	117	90%	Książka ewidencji zwierząt	119	92%
Pomieszczenia dla szczeniąt	42	69%	Dokumentacja leczenia zwierząt	113	87%
Pomieszczenia dla kociąt	26	40%	Książka kontroli weterynaryjnej	104	81%

Np.: w 10% schronisk brak wyodrębnionych kuchni, w co piątym schronisku brak jest boksów do separacji agresywnych psów, w ponad 45% schronisk nie rozwiązano problemu utylizacji zwłok zwierząt, brak jest pieców do spalań zwłok lub choćby chłodni do przechowania zwłok zwierząt, w 8% schronisk nie prowadzono książki ewidencji zwierząt.

W minionym okresie w ustawie o ochronie zwierząt wprowadzono nowe instrumenty prawne, które powinny być wykorzystane w przeciwdziałaniu bezdomności zwierząt. I tak w art.11a zapisano, że **„Rada gminy może, w drodze uchwały, przyjąć program zapobiegający bezdomności zwierząt obejmujący w szczególności: sterylizację albo kastrację zwierząt, poszukiwanie nowych właścicieli dla zwierząt, usypianie ślepych miotów”**. Ustawa zezwala także na poniesienie przez gminę kosztów realizacji programu.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że nadal mimo zaobserwowanej w wielu aspektach poprawy, aktualne pozostają wnioski ogłoszone w raporcie opublikowanym w 2002 roku, tj.:

1. Należy kontynuować działania skutkujące spełnianiem przez schroniska wymogów ustawy o ochronie zwierząt oraz warunków weterynaryjnych poprzez konsekwentny nadzór Inspekcji Weterynaryjnej.
2. Należy opracować program systemu międzygminnych schronisk dla bezdomnych zwierząt
3. Należy ściśle egzekwować prowadzenie właściwej ewidencji zwierząt w schroniskach, tak aby wyeliminować zjawisko „nieznanego losu zwierząt”.
4. Należy skierować uwagę instytucji prowadzących schroniska na wyposażenie schronisk w pomieszczenia do przeprowadzania zabiegów weterynaryjnych.

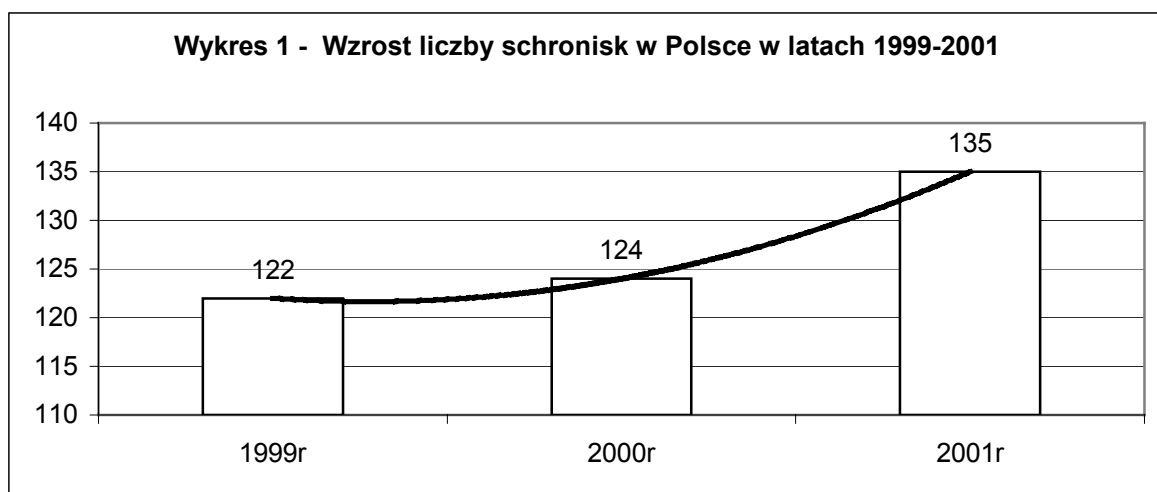
5. Należy rozszerzyć zasięg programów profilaktycznych dla zwierząt w schroniskach.
6. Należy korzystać z doświadczeń i pomocy renomowanych stowarzyszeń ochrony zwierząt z krajów europejskich, w zakresie wdrażania programów edukacji humanitarnej i aktywnego programu adopcji zwierząt ze schronisk przy organizowaniu szkoleń dla kierowników schronisk oraz lekarzy weterynarii pracujących na rzecz schronisk.
7. Należy kontynuować szkolenie kadr Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie ochrony zwierząt.

Główny Lekarz Weterynarii

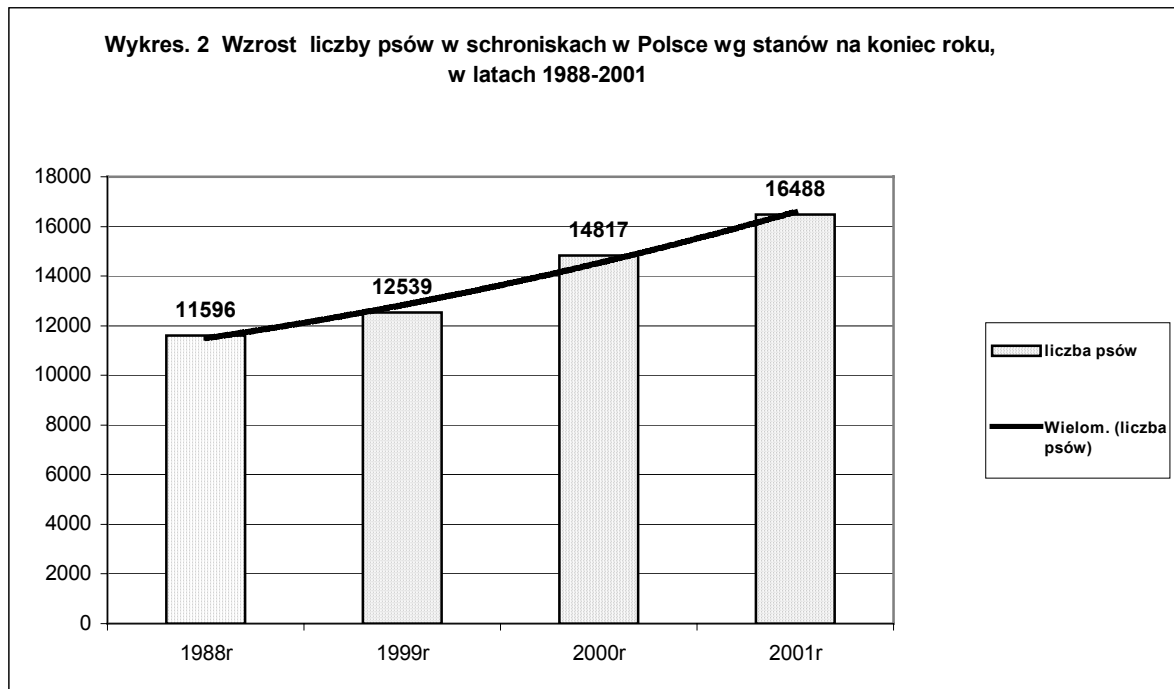
dr Piotr Kołodziej

Załączniki: Wykresy Nr 1,2,3,4.

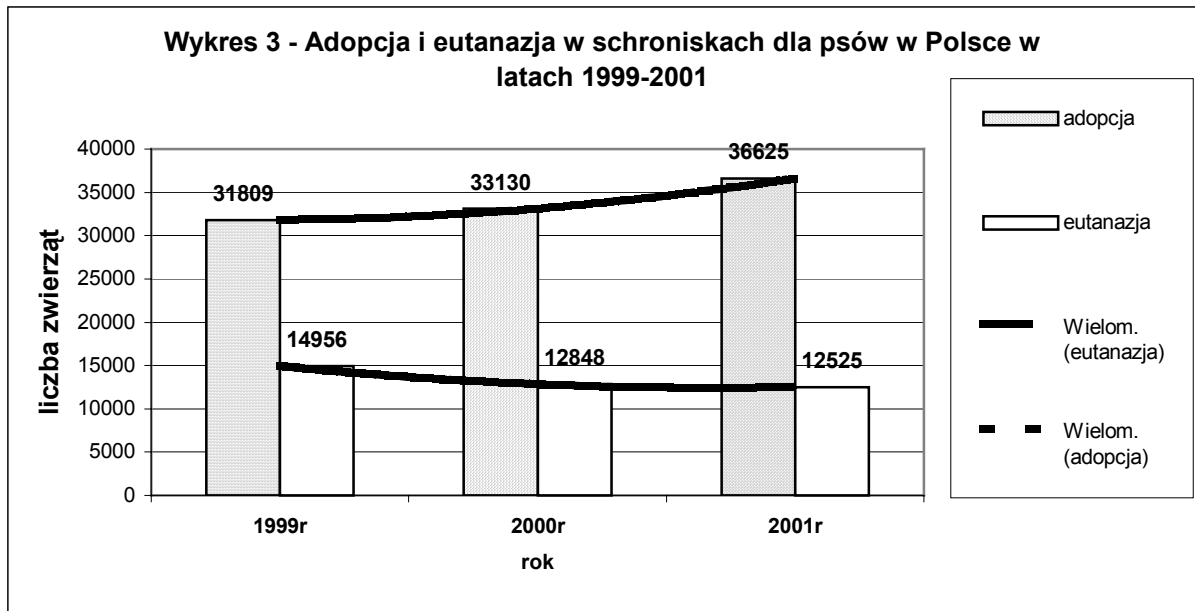
Wykres Nr 1 - Liczba schronisk

Wykres Nr 2 - Liczba psów w schroniskach w Polsce wg stanów na koniec roku, w latach 1988-2001

Wykres Nr 3 - Adopcja i eutanazja w schroniskach dla psów w latach 1999-2001

Wykres Nr 4 - Liczba psów zaszczepionych przeciwko wściekliznie w Polsce w latach 1999-2001

